

**Силабус курсу
«ОСНОВИ ДИРИГУВАННЯ»**

**Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність В 5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«СПІВ»**

Рік навчання: I; II

Семестри: 2; 3; 4

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівник курсу ОК 23. «ОСНОВИ ДИРИГУВАННЯ»

Смиренський Володимир Миколайович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

**Контактна інформація: + 38 050 274 50 95
smirensk22@gmail.com**

Викладач дисципліни:

Слюсаренко Олена Василівна, викладач кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв ім. Павла Чубинського».

Прореквізити та постреквізити дисципліни

Прореквізити дисципліни:

- ОК 2. Українська мова (за професійним спрямуванням).
- ОК 5. Академічна доброчесність та основи науково-дослідницької роботи.
- ОК 8. Історія світової музики.
- ОК 10. Сольфеджіо.
- ОК 11. Гармонія.
- ОК 13. Теорія музики.
- ОК 16. Спеціальний клас. Сольний спів.
- ОК 17. Історія вокального мистецтва.
- ОК 18. Загальне фортепіано.
- ОК 20. Охорона та гігієна голосу.
- ОК 29. Інформаційні технології в музиці.

Постреквізити дисципліни:

- ОК 26. Дипломна робота.

- ОК 27. Клас вокального ансамблю (академічний; народний).
 ОК 31. Методика викладання фахових дисциплін (спів).
 ОК 32. Методика і практика роботи з вокальним ансамблем (фольклорним; академічним).
 ОК 33. Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару.
 ОК 34. Педагогічна практика.
 ОК 35. Концертно-виконавська практика.

Призначення дисципліни

Дисципліна «Основи диригування» належить до обов'язкових дисциплін циклу фахової професійної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Спів». Призначення дисципліни: навчити здобувачів освіти теоретичним знанням та практичним навичкам диригентської техніки; розумінню авторського задуму вокального твору та його художній інтерпретації; передачі змісту засобами диригентської техніки, спираючись на індивідуальне прочитання та традиції української виконавської школи.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спів», вивчення навчальної дисципліни «Основи диригування» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння диригентським апаратом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Демонструвати різні методи удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.	ПРН 10
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні	ПРН 15

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Основи диригування» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства, та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5.Здатність до пошуку, засвоєння та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Загальні компетентності викладача мистецької школи (за професійним стандартом «Викладач мистецької школи»).

ЗК 4. Здатність працювати індивідуально та в команді.

ЗК 6. Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

Володіти навичками soft skills: навички самоорганізації; презентаційні навички; здатність оволодівати сучасною інформацією; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Вивчення дисципліни «**Основи диригування**» формує у здобувачів вищої освіти такі професійні компетентності (відповідно до професійного стандарту «**Викладач мистецької школи**»):

Грудова функція А	Професійні компетентності	Знання	Уміння та навички
А. Організація та проведення навчання.	А1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання.	А1.33. Професійна термінологія.	А1.У1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання.

Мета навчальної дисципліни: викладання дисципліни «Основи диригування» має на меті опанування здобувачами освіти необхідного обсягу знань та вмінь з техніки диригування, потрібних для їх доцільного застосування в майбутній педагогічній та виконавській діяльності; навичок здійснювати репетиційну роботу над музичним твором.

Зміст і структура курсу

Дисципліна «Основи диригування» вивчається протягом 3-х семестрів – 3 модулі. Заняття індивідуальні як на денній, так і на заочній формах навчання. Теми дисципліни передбачають роботу над диригентським апаратом, опанування студентами основних схем тактування, роботу над

творами (аналіз-анотації, гра партитури, вивчення голосів, художня складова).

Денна форма навчання

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин		
	Всього годин	У тому числі	
		Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота здобувачів освіти
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи диригування.			
Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Основи диригування».	3	2	1
Тема 2. Тактові розміри.	9	6	3
Тема 3. Диригентський апарат. Діапазон диригентських жестів.	7	4	3
Тема 4. Ауфтакт та його різновиди. Показ початку та зняття звучання.	7	4	3
Разом за змістовим модулем 1:	26	16	10
Змістовий модуль 2. Основні схеми тактування.			
Тема 5. Основні принципи диригентських рухів. Диригентська схема у тридольному розмірі. Прийоми вступу та зняття на різні доли такту.	8	6	2
Тема 6. Диригентська схема чотиридольного розміру.	5	3	2
Тема 7. Диригентська схема дводольного розміру.	4	3	1
Тема 8. Підготовка до заліку.	7	4	3
Разом за змістовим модулем 2:	24	16	8
Разом за модулем 1:	50	32	18
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Диригування творів у різних темпах.			
Тема 9. Розмежування функцій рук.	8	6	2
Тема 10. Фразування та музична драматургія твору	7	4	3
Тема 11. Диригування творів у розмірах 2/4, 3/4, 4/4 у помірному та помірньо-швидкому темпах.	7	4	3
Разом за змістовим модулем 3:	22	14	8
Змістовий модуль 4. Показ штрихів в диригентських жестах. Фермата.			
Тема 12. Штрихи legato, non legato.	9	6	3
Тема 13. Staccato в диригентському жесті	4	2	2
Тема 14. Фермата. Види фермат.	6	4	2

Тема 15. Підготовка до екзамену.	9	6	3
Разом за змістовим модулем 4:	28	18	10
Разом за модулем 2:	50	32	18
Модуль 3			
Змістовий модуль 5. Перемінні розміри. Динамічні нюанси.			
Тема 16. Прості та складні перемінні розміри.	7	4	3
Тема 17. Прийоми диригування творів з рухливою динамікою <i>crescendo</i> , <i>diminuendo</i> .	4	2	2
Разом за змістовим модулем 5:	11	6	5
Змістовий модуль 6. Шестидольний розмір. П'ятидольний та інші складні розміри.			
Тема 18. Вивчення шестидольного розміру.	9	6	3
Тема 19. Диригування в швидких темпах. <i>Alla breve</i> .	6	4	2
Тема 20. Складні мішані розміри. Принцип групування.	9	6	3
Разом за змістовим модулем 6:	24	16	8
Змістовий модуль 7. Показ зміни темпів в хорових творах.			
Тема 21. Диригування творів зі зміною темпів.	3	2	1
Тема 22. Диригування творів зі зміною темпів (продовження).	3	2	1
Тема 23. Підготовка до заліку.	9	6	3
Разом за змістовим модулем 7:	15	10	5
Разом за модулем 3:	50	32	18
Разом:	150	96	54

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	У тому числі	
		Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота здобувачів освіти
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи диригування.			
Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Основи диригування».	3	1	2
Тема 2. Тактові розміри.	9	1	8
Тема 3. Диригентський апарат. Діапазон диригентських жестів.	7	1	6
Тема 4. Ауфтакт та його різновиди. Показ початку та зняття звучання.	7	1	6

Разом за змістовим модулем 1:	26	4	22
Змістовий модуль 2. Основні схеми тактування.			
Тема 5. Основні принципи диригентських рухів. Диригентська схема у тридольному розмірі. Прийоми вступу та зняття на різні долі такту.	8	1	7
Тема 6. Диригентська схема чотиридольного розміру.	5	1	4
Тема 7. Диригентська схема дводольного розміру.	4	1	3
Тема 8. Підготовка до заліку.	7	1	6
Разом за змістовим модулем 2:	24	4	20
Разом за модулем 1:	50	8	42
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Диригування творів у різних темпах.			
Тема 9. Розмежування функцій рук.	8	1	7
Тема 10. Фразування та музична драматургія твору	7	1	6
Тема 11. Диригування творів у розмірах 2/4, 3/4, 4/4 у помірному та помірньо-швидкому темпах.	7	2	5
Разом за змістовим модулем 3:	22	4	18
Змістовий модуль 4. Показ штрихів в диригентських жестах. Фермата.			
Тема 12. Штрихи legato, non legato.	9	2	7
Тема 13. Staccato в диригентському жесті	4	1	3
Тема 14. Фермата. Види фермат.	6	1	5
Тема 15. Підготовка до іспиту.	9	2	7
Разом за змістовим модулем 4:	28	6	22
Разом за модулем 2:	50	10	40
Модуль 3			
Змістовий модуль 5. Перемінні розміри. Динамічні нюанси.			
Тема 16. Прості та складні перемінні розміри.	8	1	7
Тема 17. Прийоми диригування творів з рухомою динамікою crescendo, diminuendo.	7	1	6
Разом за змістовим модулем 5:	15	2	13
Змістовий модуль 6. Шестидольний розмір. П'ятидольний та інші складні розміри.			
Тема 18. Вивчення шестидольного розміру.	6	2	4
Тема 19. Диригування в швидких темпах. Alla breve.	7	1	6
Тема 20. Складні мішані розміри. Принцип групування.	9	2	7
Разом за змістовим модулем 6:	22	5	17
Змістовий модуль 7. Показ зміни темпів в хорових творах.			
Тема 21. Диригування творів зі зміною темпів.	4	1	3
Тема 22. Диригування творів зі зміною темпів	4	1	3

(продовження).			
Тема 23. Підготовка до заліку.	7	1	6
Разом за змістовим модулем 7:	15	3	12
Разом за модулем 3:	50	10	40
Разом:	150	28	122

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з дисципліни «Основи диригування» передбачає повторення матеріалу аудиторних занять, вдосконалення диригентського апарату, відпрацювання схем, виразності диригентських жестів під час розв'язання поставлених художніх завдань, гри партитури, спів голосів, аналіз (за схемою), опрацювання основної та додаткової літератури, джерел інформації.

План аналізу хорового твору (анотації)

1. Короткі відомості про авторів музики та літературного тексту.
2. Характер твору, жанр, його сюжет, ідея, епоха (для творів на історичну тематику).
3. Форма хорового твору, розподіл на частини.
4. Поняття про фактуру та її види.
5. Ладо-тональний план (лад, головна тональність, відхилення, модуляції).
6. Метр та розмір, особливості ритмічного малюнку.
7. Гармонічний аналіз.
8. Тип і вид хору (ансамблю).
9. Інтерваліка, голосоведіння в хорових партіях, вокальні труднощі:
  - а) інтонаційні; в) ритмічні;
  - б) теситурні; г) дикційні.
10. Характер звуковедення.
11. Діапазон хорових партій та усього хору.
12. Темп та агогіка (зміни темпу).
13. Динаміка (рухома і нерухома).
14. Ансамбль:
  - а) у залежності від фактури;
  - б) у залежності від теситури (природний, штучний).
15. Диригентські труднощі та методи їх подолання.

Орієнтовні питання до першого заліку:

1. Поняття про хорове диригування.
2. Основні принципи постановки диригентського апарату.
3. Технічні засоби диригування.
4. Основні принципи і характер диригентських жестів.

5. «Хвилеподібний» рух рук.
6. Ауфтакт.
7. Види ауфтакту.
8. «Крапка».
9. «Відбиття».
10. Три елемента початку диригентського виконання.
11. Витримані звуки.
12. Тактування.
13. Диригентська схема на 3/4.
14. Диригентська схема на 4/4.
15. Диригентська схема на 2/4.
16. Прийоми вступу і зняття на різні долі такту.

Орієнтовні питання до іспиту:

1. Розмежування функцій рук.
2. Фразування та музична драматургія твору.
3. Голосоведіння.
4. Характер звуковедення (*legato*).
5. Характер звуковедення (*nonlegato*).
6. Характер звуковедення (*staccato*).
7. Фермата. Види фермат.
8. Типи та види хорів.
9. Теситура.
10. Діапазон хорових партій і всього хору.
11. Форма хорового твору.
12. Фактура (склад) хорового твору.
13. Диригування диригентської схеми на 3/4.
14. Диригування диригентської схеми на 4/4.
15. Диригування диригентської схеми на 2/4.

Орієнтовні питання до другого заліку:

1. Диригування простих перемінних розмірів.
2. Диригування складних перемінних розмірів.
3. Диригування шестидольного розміру «на шість».
4. Диригування шестидольного розміру «на два».
5. Динаміка нерухома (*pp*, *p*, *mp*, *mf*, *f*, *ff*).
6. Динаміка рухома (*crescendo*).

7. Динаміка рухома (*diminuendo*).
8. Диригування дев'ятидольного розміру «на три».
9. Диригування дванадцятидольного розміру «на чотири».
10. Диригування в швидких темпах (*allabreve*).
11. Складні мішані розміри (5/4. 7/4). Принцип групування.
12. Темп. Диригування творів зі зміною темпів.
13. Хоровий стрій.
14. Хоровий ансамбль.
15. Диригентська інтерпретація хорового твору.

Політика навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: теоретичне опитування; виконання практичних завдань (диригентські вправи, гра партитури та спів голосів твору); диригування творів; теоретичний, виконавський та диригентський аналіз твору (анотація); залік; екзамен.

Форми контролю знань здобувачів освіти є: поточний; модульний; семестровий підсумковий (залік / екзамен).

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 -89), С (74 - 81), D (64 - 73), E (60 -63), Fx (35 - 59), F (1 -3 4). Кредитно-модульна система з переведенням в національну (5 - «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно»)

Поточний контроль проводиться на кожному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу), активність роботи на занятті та якість виконання практичних завдань (диригентських вправ та вправ на координацію рухів, на усунення затиснення диригентського апарату, також засвоєння диригентських жестів, схем. Усний та письмовий аналіз програмних творів, виконання хорової (ансамблевої) партитури на фортепіано, спів партій, диригування програмними творами, реагування на зауваження, виправлення помилок та покращення диригентських навичок). Враховується рівень володіння студентом основами техніки диригування, відповідно до вимог програми (точність виконання схем, володіння афтактом, амплітудою жестів; свобода диригентського апарату, координація рухів, вміння передавати в жестах художній задум авторів твору).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів освіти

Бали за темою	Критерії оцінювання
5	Здобувач освіти систематично, на високому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Бере активну участь в освітньому процесі, швидко реагує на зауваження та виправляє помилки, засвоює теоретичний та практичний матеріал тем дисципліни. Веде записи у

	робочому зошиті, конспектує основні положення тем. У межах опанованого матеріалу володіє технікою диригування та вміє передавати авторський задум у власній інтерпретації. Інтонує чисто, грає партитуру правильно.
4	Здобувач освіти систематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Бере активну участь в освітньому процесі, реагує на зауваження та намагається виправляти помилки, але для виправлення треба наполегливіше працювати над елементами диригентської техніки. Засвоює теоретичний та практичний матеріал тем дисципліни. Веде записи у робочому зошиті, конспектує основні положення тем. Інтонує чисто, грає партитуру правильно.
3	Здобувач освіти виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Реагує на зауваження та намагається виправляти помилки, але для виправлення треба більш наполегливо працювати над елементами диригентської техніки. Засвоює теоретичний та практичний матеріал тем дисципліни, але повільно і не в повному обсязі. Веде записи у робочому зошиті, конспектує основні положення тем. Співає голоси та грає партитуру з незначними помилками.
2	Здобувач освіти несистематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Пасивно реагує на зауваження, намагається виправляти помилки, але не докладає достатніх зусиль для виправлення помилок та вдосконалення елементів диригентської техніки. Фрагментарно засвоює теоретичний та практичний матеріал тем дисципліни. Веде записи у робочому зошиті та конспектує основні положення тем несистематично. Співає голоси та грає партитуру з помилками.
1	Здобувач освіти несистематично, на рівні, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Реагує на зауваження, але пасивно ставиться до покращення результатів. Володіє окремими елементами техніки диригування на низькому рівні. Погано засвоює теоретичний та практичний матеріал тем дисципліни. майже не веде записів у робочому зошиті. Співає голоси та грає партитуру з численними помилками.

Форми та вимоги до модульного контролю

Програма дисципліни «Основи диригування» розрахована на три модулі. Вид організації модульного контролю: Модуль 1 – залік; Модуль 2 – іспит; Модуль 3 – залік. Модульний контроль здійснюється комісією в складі викладачів Кафедри.

Обов'язкові програмні вимоги:

Модуль 1. Практичний показ: показ вправ (вміти тактувати схеми: 2/4; 3/4; 4/4); показувати ауфтакт до кожної долі, зняття кожної долі).

Диригування двох нескладних різнохарактерних творів (на 3/4 та на 2/4, або 4/4). Виконання партитури на фортепіано, спів голосів.

Письмова анотація на твір за вибором. Відповідь на питання викладачів.

Модуль 2. Практичний показ: показ вправ (фермата, фермата в середині та в кінці твору. Знята та не знята фермата).

Диригування двох різнохарактерних творів за пройденим матеріалом (один без супроводу а *cappella*), (штрихи *legato*, *non legato*, *staccato*); виконання партитури на фортепіано; спів хорових партій.

Письмова анотація на твір без інструментального супроводу. Відповідь на питання викладачів.

Модуль 3. Практичний показ складних розмірів (5, 6, 7, 9, та 12 - дольних схем).

Диригування двох різнохарактерних творів (а *cappella* та з супроводом) або частин з циклу, в яких є складні (5, 6, 7, 9, 12 - дольні розміри) або перемінні розміри. Виконання партитури на фортепіано, спів хорових партій.

Письмова анотація на твір без інструментального супроводу. Відповідь на питання викладачів.

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань здобувачів освіти (залік, іспит).

Кількість Балів		Критерії оцінювання
Залік	Екзамен	
15-20	26-30	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом. У межах вивченого матеріалу володіє технікою диригування та вміє передати авторський задум у власній інтерпретації. Виразно виконав партитуру на інструменті та проспівав голоси. Не має затиснень диригентського апарату.
		Анотація – зроблено повний письмовий аналіз хорового твору з репертуару без помилок.
12-14	21-25	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом. У межах вивченого матеріалу в основному опанував техніку диригування, але присутні окремі затиски диригентського апарату. Виразно виконав партитуру на інструменті та проспівав голоси.
		Анотація – зроблено повний письмовий аналіз хорового твору. Присутні 2-3 неточності.
8-11	17-20	Загалом володіє навчальним матеріалом. Під час диригування творів пропускає окремі непринципові помилки. Присутні деякі затиснення диригентського апарату. Недостатньо виразно виконав партитуру на інструменті та проспівав голоси. Припустив 2-3 помилки.
		Анотація – недостатньо повно зроблено аналіз програмного

		твору, або зроблено повністю, але з 3-4 помилками.
5-7	12-16	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Під час диригування творів припускається окремих помилок, а також відчувається брак технічних навичок. Присутні затиснення диригентського апарату.
		Анотація – недостатньо повно зроблено аналіз програмного твору, зі значною кількістю помилок. Під час гри партитури і співі голосів також є помилки.
2-4	7-11	Частково володіє навчальним матеріалом. При диригуванні робить суттєві помилки (збився зі схеми, переплутав покази голосів, позиції рук, вступи або зняття звучання). Присутні затиснення диригентського апарату. Знає партитуру фрагментарно, співає голоси зі значними помилками.
		Анотація програмного твору зроблена не по всіх пунктах аналізу, та з помилками.
1	1-6	Володіє матеріалом на рівні початкового ознайомлення. При диригуванні збивається зі схеми, або просто тактує не за схемою. Присутні недоліки у диригентському апараті, погана координація рухів. Грає партитуру на рівні початкового ознайомлення з музичним матеріалом. Голоси співає з великою кількістю помилок.
		Анотація програмного твору зроблена частково та з великою кількістю помилок, або зовсім відсутня. Робота оформлена не за формою.

Додаткові бали.

Додаткові (заохочувальні) бали додаються за отримання здобувачем освіти призового місця (звання лауреата) на конкурсі. Кількість балів вказана в таблиці:

Статус конкурсу	Гран-прі	I місце	II місце	III місце
Міжнародний. Всеукраїнський професійний	10	7	5	3
Всеукраїнський	7	5	4	3

Політика оцінювання

Весь обсяг роботи здобувача за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за всі види робіт здобувачем протягом семестру: за знання матеріалу тем (за поточний контроль) та модульний (семестровий контроль) з подальшим переведенням у національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти за модуль дорівнює 100 балам, яка потім переводиться в національну шкалу.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
1-34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності.

Політика відвідування. Якщо здобувач пропустив аудиторне заняття, він зобов'язаний опрацювати пропущений матеріал самостійно і здати його викладачу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Лащенко А. П. З історії Київської хорової школи. Київ: Музична Україна, 2007. 200 с.
2. Макаренко Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри: монографія. Київ: Факт, 2005.
3. Основи хорового диригування: навчальний посібник / (Уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич). Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 140 с.
4. Слюсаренко О. В. Абетка диригента: навч. посібник. Київ: Міленіум, 2019. 130 с.
5. Шумська Л. Ю. Хорове диригування: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 105 с.

Допоміжна література

1. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів: Актуалізація звичаєвої традиції: навч. посіб. Київ: Ред. журн. «Укр. світ», 2002. 440 с.
2. Вербицький М. Літургія. Київ: Бібліотека хору «Київ», 2004.
3. Вокальні ансамблі (репертуарний збірник) / Упорядники Тукало Д. В., Драченко Т. М. Вінниця: ВМГО Розвиток, 2005.
4. Гнатишин А. Хорові твори / Упорядник Дацюк С. Дрогобич: ПП Посвіт, 2010.

5. Дунаю мій. Співаник дунайських пісень для хору і вокалістів / Упорядник М. Сікора. Київ: Дзеркало світу, 2019. 303 с. (101 твір).

6. Духовні твори українських композиторів для дитячого хору а cappella. Київ: 2000.

7. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Методика викладання хорового диригування: навч. посіб.для магістрантів закладів вищої освіти. 2-ге вид., доповнене та перероблене. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 145 с.

8. Світайло С. Компетентнісна підготовка викладача музичного мистецтва // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ ст. / зб. матер. Міжнародної науково-практичної конф. Київ, 16-17.10.2014. С. 670-675.

9. Хрестоматія з хорового диригування: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів: Випуск II. Частина 2 / Уклад. Н. В. Стефіна. Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 161с.

10. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Уклад. Н. В. Стефіна. Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. 290 с.

11. Шиптур Б. В. Хорові твори. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020.

12. Шкурпела Т. Диригування та читання хорових партитур: методичні поради. Київ, 2004.

13. Шульгіна В. Інноваційні технології у діяльності педагога-музиканта // Музична освіта в Україні: теорія і практика: збірка статей / Упоряд. О. В. Комісаров. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 29. Київ, 2003. С. 115-125.

14. Ярошенко Т. І. Співає «Світанок». Вінниця: Нова книга. 2005.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

1. <https://www.youtube.com/watch?v=iJM-NIHze9Q>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=fY72Ip7TgYk>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=RHAdtowPBOc>
4. https://www.youtube.com/watch?v=_4GGQlIHZfg
5. <https://www.youtube.com/watch?v=JwncEo6fPis>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=KEEU7DaUOr4>